

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет гуманітарної, філологічної та економічної освіти
Факультет природничо-математичної освіти та фізичної культури
Факультет професійно-педагогічної освіти
Кафедра германської та слов'янської філології**

МЕТОДОЛОГІЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта», спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта», спеціальності А6 Спеціальна освіта за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта», спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи», спеціальності 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота», спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Слов'янськ – Дніпро 2025

УДК 801.1(075.8)

ББК 80.8я7

Г 55

Методичні рекомендації обговорено на засіданні кафедри германської та слов'янської філології (протокол № 5 від 10 грудня 2024 р.) та затверджено й рекомендовано до впровадження вченою радою Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 5 від 26 грудня 2024 р.).

Рецензенти:

Піскунов О. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Радзівська О. В., кандидат філологічних наук, доцент.

Г 55 Іноземна мова (для професійної діяльності) : методичні рекомендації для здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта», спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта», спеціальності А6 Спеціальна освіта за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта», спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи», спеціальності 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота», спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти / укладач В. А. Глущенко. Слов'янськ ; Дніпро, 2025. 32 с.

Методичні рекомендації з дисципліни «Іноземна мова (для професійної діяльності)» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра філології, а також у контексті Європейської кредитної системи (ECTS). Рекомендації спрямовані на розвиток іншомовної комунікативної компетентності, академічного письма та критичного аналізу автентичних текстів. Матеріали сприятимуть розвитку усного мовлення: участі в дискусіях, презентації наукових результатів, веденню ділового спілкування. Курс формує навички читання, написання есеїв, повідомлень, анотацій і тез доповідей. Система вправ поєднує теоретичний матеріал, практичні та комунікативні завдання, забезпечуючи розвиток читання, письма, аудіювання й говоріння. Інтерактивні форми роботи (проекти, презентації, рольові ігри, дебати) підвищують мотивацію та формують міжкультурну компетентність.

© Глущенко В. А., 2025

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Іноземна мова (для професійної діяльності)» має за мету розвиток у студентів-магістрів навичок та вмінь наукового аналізу іншомовної фахової наукової літератури, а також умінь грамотно презентувати іноземною мовою власні наукові позиції.

Практична мета навчання полягає в оволодінні студентами знаннями про функціонування іноземної мови (англійської) як засобу спілкування в усній та письмовій формі в освітньому середовищі, науковій та професійній сферах; формуванні вмінь і навичок, використання певних мовних моделей та структур у різноманітних навчальних та фахових комунікативних ситуаціях; виявленні подібностей та розбіжностей між відповідними академічними дискурсами рідною та іноземною мовою.

Розвивальна мета передбачає подальший розвиток комунікативних здібностей студента, його пам'яті (слухової й зорової, оперативної і тривалої), уваги (довільної і мимовільної), логічного та критичного мислення, вольових якостей, пов'язаних з досягненням прогресу в навчальній діяльності.

Загальноосвітня мета навчання полягає в подальшому інтелектуальному розвитку студента, розширенні його кругозору, поглибленні знань у сфері фахових дисциплін; у формуванні вмінь і навичок спілкування з колегами, обмінюватися інформацією та думками в науковій та професійній сферах іноземною мовою.

Щодо виховної мети доцільно говорити про виховання в студентів культури спілкування в глобальному освітньому та фаховому середовищі.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК «Сучасні інформаційні технології»; для вивчення курсу студенти потребують базових знань з англійської мови рівня B2, достатніх для сприйняття категоріального апарату англійської мови за професійним спрямуванням.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є формування в студентів мовних та мовленнєвих компетентностей, необхідних для роботи з фаховою іншомовною текстовою інформацією.

Предметом вивчення курсу виступає розвиток умінь та навичок іншомовної комунікації, що сприятиме професійному зростанню майбутнього фахівця.

Іноземна (англійська) мова має першорядне значення для професійної діяльності працівників освіти, оскільки вона є не лише засобом міжнародного спілкування, а й інструментом доступу до сучасних наукових

досягнень, методичних розробок та інноваційних педагогічних технологій. Сучасний фахівець у галузі освіти повинен бути здатним працювати з автентичними іншомовними джерелами, брати участь у міжнародних конференціях, проєктах, грантових програмах, а також обмінюватися професійним досвідом із зарубіжними колегами.

Вивчення дисципліни «Іноземна мова (для професійної діяльності)» сприяє розвитку критичного та аналітичного мислення, удосконаленню навичок академічного письма, реферування та рецензування іншомовних текстів. Особлива увага приділяється формуванню комунікативних умінь, необхідних для ефективної роботи в міжкультурному середовищі. Майбутній фахівець має вміти вести ділове листування, створювати презентації, готувати доповіді та наукові публікації англійською мовою.

Дисципліна інтегрує лінгвістичну підготовку з професійною спрямованістю, що дозволяє студентам поглиблювати знання у своїй галузі через призму іноземної мови. Навчальний процес передбачає застосування інтерактивних методів навчання, зокрема рольових ігор, дискусій, аналізу кейсів, презентацій та проєктної діяльності. Це сприяє розвитку навичок міжособистісної комунікації та вмінню працювати в міжнародних командах.

Вивчення іноземної мови для професійних завдань також має на меті підготувати магістрів до наукової мобільності — участі в програмах обміну, стажуваннях за кордоном та міжнародній науковій співпраці. Опанування фахової термінології англійською мовою розширює інтелектуальні горизонти студентів і створює підґрунтя для подальшого професійного зростання.

Особливе значення у викладанні курсу має формування навичок самостійної роботи з іншомовними текстами. Студенти вчаться користуватися сучасними електронними ресурсами, базами наукових даних, здійснювати пошук інформації в іноземних джерелах, критично оцінювати її достовірність і релевантність.

У результаті вивчення дисципліни магістранти повинні володіти практичними навичками іншомовного спілкування в академічному та професійному контекстах, уміти застосовувати іноземну мову як засіб пізнання, дослідження та самовираження. Вони мають бути готовими до участі у міжнародних конференціях, написання статей у фахових виданнях англійською мовою та представлення результатів власних наукових досліджень перед міжнародною аудиторією.

Отже, навчальна дисципліна «Іноземна мова (для професійної діяльності)» є важливою складовою професійної підготовки сучасного магістра, спрямованою на підвищення його конкурентоспроможності,

розширення професійних можливостей і формування готовності до ефективної комунікації у глобалізованому освітньому просторі.

Наведені завдання та вправи дають студентам-магістрам можливість закріпити набуті теоретичні знання та навички іншомовної комунікації.

У методичних рекомендаціях також подано список тематичних питань до заліку, рекомендовано основну та допоміжну літературу, наведено дані електронних ресурсів.

«Іноземна мова (для професійної діяльності)» – це завершальний, у певний спосіб підсумковий курс, який систематизує знання, отримані студентами впродовж усіх років навчання в університеті. Засвоєння курсу сприятиме кращій підготовці до творчої практичної діяльності в царині лінгводидактики, науки й культури. Системна підготовка фахівців створює підґрунтя для підвищення статусу випускників філологічних факультетів на ринку праці не тільки України, а й Європи в цілому.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 1,3; самостійної роботи здобувача – 2,6	-	-
	Практичні, семінарські	
	30 год.	10 год.
	Самостійна робота	
	60 год.	80 год.
Вид контролю: залік		

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Компетентності, які формуються (з посиланням на шифр відповідно до освітньо-професійної програми):

Інтегральна компетентність:

ІК – Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти (в системі середньої освіти, фахової передвищої освіти), що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації.

2. Очікувані результати навчання (з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми):

ПРН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

ПРН16. Демонструє здатність спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати у здобувачів здатність до міжособистісної взаємодії.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ

Для досягнення очікуваних результатів здобувачі повинні не тільки відвідати всі лекції та практичні заняття, а й виявити на них активність. Рекомендується творчо підходити до всіх проблем, що висвітлюються в курсі, не обмежуватися матеріалом практичних занять, залучати навчально-наукові тексти з переліку рекомендованої основної та допоміжної літератури, використовувати відеоресурси, що містяться в мережі Інтернет. При підготовці текстів і завдань на практичні заняття намагатися розкривати всі аспекти поставлених проблем максимально глибоко з виділенням ключових питань. При підготовці до практичних занять і до заліку рекомендується знаходити внутрішньопредметні та міжпредметні взаємозв'язки.

ВИДИ, МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік).

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів; усні та письмові відповіді на запитання здобувачів; усне опитування з певних конкретних тем курсу; підготовка здобувачами доповідей на практичні заняття; усне фронтальне опитування; письмове фронтальне опитування; тестування; оцінювання самостійної роботи; оцінювання контрольної роботи; презентації та виступи на наукових конференціях; залік.

Форми контролю: індивідуальна та фронтальна перевірка.

Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у «ДДПУ» (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: при опитуванні – за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні, за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; при тестуванні – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття.

Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою в 100 балів.

Залік як форма контролю передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача від 60 до 80 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни шляхом виконання завдань самостійної роботи (з поданням їх у деканат), але не пізніше ніж до початку залікаційної сесії.

Основні вимоги для отримання високих балів під час вивчення дисципліни «Іноземна мова (для професійної діяльності)», крім виконання завдань до практичних занять та завдань самостійного блоку, необхідними є дотримання основ академічної доброчесності та усвідомлення таких правил: неприпустимість пропусків, запізньєнь; правил поведінки на заняттях (активна участь у розв'язанні завдань, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи тощо); заохочень і стягньєнь (за що можуть нараховуватися або відніматися бали).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за який нараховуються бали. За наявності об'єктивних причин (хвороби, отримання другої вищої освіти тощо) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (Положення про навчання здобувачів за індивідуальним графіком <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/021.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладань: перескладання та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ

(<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>)

Роботи, які подаються на перевірку з порушенням термінів (без поважних причин), оцінюються на нижчу оцінку (від 1 до 5 балів).

Здобувачі мають можливість ліквідувати академічну заборгованість згідно з відповідним графіком. Умовою для ліквідації академічної заборгованості є накопичення необхідної кількості балів (мінімум – 60) за виконання визначених викладачем додаткових самостійних завдань до повторного складання контрольного заходу.

Політика щодо академічної доброчесності проводиться відповідно до Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до розгляду й подальшого оцінювання без порушень (плагіат фрагментів письмових робіт і повних текстів; плагіат ідей, експланаторних моделей, фактичних даних, ілюстрацій тощо; відсутність необхідних посилань; помилки при цитуванні) за наявності коректних текстових запозичень не більше 25%.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ, ЗАТВЕРДЖЕНІ В ДДПУ

Оцінка «зараховано» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував усебічні, систематичні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без помилок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації засади дисципліни «Методологія філологічної науки», виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «зараховано» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни «Методологія філологічної науки» та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «зараховано» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповідях та під час виконання завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «не зараховано» виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Здобувачам надаються пояснення щодо мінімальної та максимальної кількості балів, які присвоюються здобувачам при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМ, ІЗ
РОЗПОДІЛОМ ЗА ТЕМАМИ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОТОЧНОГО
КОНТРОЛЮ (ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)**

Теми	Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min
Т. 1	10	6	10	6
Т. 2	10	6	10	6
Т. 3	10	6	10	6
Т. 4	10	6	10	6
Т. 5	10	6	10	6
Разом	50	30	50	30

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМ, ІЗ
РОЗПОДІЛОМ ЗА ТЕМАМИ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОТОЧНОГО
КОНТРОЛЮ (ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ)**

Теми	Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min
Т. 1	10	6	10	6
Т. 2	10	6	10	6
Т. 3	10	6	10	6
Т. 4	10	6	10	6
Т. 5	10	6	10	6
Разом	50	30	50	30

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

1 тема (2 год.)

Ознайомлення студентів із завданнями та структурою курсу.

2 тема (4 год.)

1. Текст «Career Prospects for Postgraduates». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 29–31 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 24–26.
2. Теоретичний матеріал: р. 101–104.
3. Academic Language Translation Tips, р. 182–184.

3 тема (4 год.)

1. Текст «How to Write a Popular Scientific Article». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 159–160 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 33–35.
2. Теоретичний матеріал: р. 104–106.
3. Reporting and presentations, р. 133–135.

4 тема (4 год.)

1. Текст «Academic Conference». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 47–48 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 45–47.
2. Теоретичний матеріал: р. 106–109.
3. Reporting and presentations, р. 136–137.

5 тема (4 год.)

1. Текст «Exchange Programs». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 64–65 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 63–64.
2. Теоретичний матеріал: р. 101–104.
3. Academic Language Translation Tips, р. 182–184.

6 тема (4 год.)

1. Текст «Dissertations as Part of BA and MA Degrees». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 89–91 [читання й переклад].
2. Теоретичний матеріал: р. 119–126.
3. Reporting and presentations, р. 140–142.

7 тема (4 год.)

1. Текст «Students' Experience and Testimonials». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 76–78 [читання й переклад].
2. Теоретичний матеріал: р. 127–130.
3. Reporting and presentations, р. 143–144.

8 тема (4 год.)

1. Текст «Science for Society». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 89–91 [читання й переклад].
2. Теоретичний матеріал: р. 135–138.
3. Reporting and presentations, р. 145–146.

**ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

1 тема (1 год.)

Ознайомлення студентів із завданнями та структурою курсу.

2 тема (2 год.)

1. Текст «Career Prospects for Postgraduates». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 29–31 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 24–26.
2. Теоретичний матеріал: р. 101–104.
3. Academic Language Translation Tips, р. 182–184.

3 тема (2 год.)

1. Текст «How to Write a Popular Scientific Article». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 159–160 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 33–35.
2. Теоретичний матеріал: р. 104–106.
3. Reporting and presentations, р. 133–135.

4 тема (1 год.)

1. Текст «Academic Conference». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 47–48 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 45–47.
2. Теоретичний матеріал: р. 106–109.
3. Reporting and presentations, р. 136–137.

5 тема (1 год.)

1. Текст «Exchange Programs». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 64–65 [читання й переклад]. Topical Wordlist, р. 63–64.
2. Теоретичний матеріал: р. 101–104.
3. Academic Language Translation Tips, р. 182–184.

6 тема (1 год.)

1. Текст «Dissertations as Part of BA and MA Degrees». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 89–91 [читання й переклад].
2. Теоретичний матеріал: р. 119–126.
3. Reporting and presentations, р. 140–142.

7 тема (1 год.)

1. Текст «Students' Experience and Testimonials». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 76–78 [читання й переклад].
2. Теоретичний матеріал: р. 127–130.
3. Reporting and presentations, р. 143–144.

8 тема (1 год.)

1. Текст «Science for Society». І. Коротяєва, В. Глущенко, М. Руденко, р. 89–91 [читання й переклад].
2. Теоретичний матеріал: р. 135–138.
3. Reporting and presentations, р. 145–146.

ЗАВДАННЯ ТА ВПРАВИ

Завдання до спільної роботи

1. Розкрийте завдання курсу «Іноземна мова (для професійного спілкування)», схарактеризуйте його структуру, залучаючи матеріал англійської мови.
2. Напишіть англійською мовою есей на тему «Чому я обрав свою професію».
3. Як відомо, англійська мова є однією зі світових мов. Розкрийте цю тезу.
4. Доведіть, що знання англійської мови надзвичайно необхідне будь-якому спеціалісту у ХХІ столітті. Конкретизуйте це твердження на матеріалі своєї спеціальності.
5. Обґрунтуйте тезу про те, що знання фонетики іноземної мови та володіння її орфоепічними нормами є необхідною умовою подальшого поглиблення знань у царині іноземної мови.
6. Чому, на вашу думку, без знання морфології й синтаксису іноземної мови неможлива комунікація з її носіями.
7. Як, з вашого погляду, слід вивчати лексику іноземної мови?
8. Чи згодні ви з тезою про те, що опанування фахової термінології англійською мовою розширює інтелектуальні горизонти студентів і створює підґрунтя для подальшого професійного зростання?
9. Чи доречно розрізнявати терміни «мовна система» і «структура мови»?
10. Чим парадигматичні відношення відрізняються від синтагматичних?
11. Чим, на вашу думку, спричинена ідея виділення атрибутів мовної системи?
12. Доведіть, що етнос як такий є не суто природним утворенням, а його історичною асиміляцією в культурі, що здійснюється багатьма поколіннями людей.
13. Доведіть, що в часи виникнення людства його станом була мовна роздробленість.
14. Чим ви пояснюєте той факт, що народності, які виникли в рамках рабовласницького ладу й розвивалися у феодальному суспільстві, часто виявлялися двомовними: для релігійного культу, науки, освіти застосовувалася книжна, нормована мова (зазвичай чужа), а для повсякденних трудових, торгових, побутових потреб,

для усної словесної творчості – своя, рідна, що не мала писемної фіксації та літературної нормованої форми?

15. Чому національна мова припускає обов'язкову наявність літературно-писемної форми, зближеної із загальнонародно-розмовною мовою?
16. Відшукайте ілюстративний матеріал щодо мотиваційного, семантичного, граматичного і фонетичного рівнів породження мови.
17. Які форми впливу суспільства на мову ви вважаєте основними?
18. Доведіть, що формами прояву мовної норми є літературна мова, функціональний стиль і узус.
19. Розкрийте тезу про те, що для ефективної роботи в міжкультурному середовищі необхідно формувати комунікативні уміння.

Вправа 1

1. Доведіть, що знання іноземної (англійської) мови має першорядне значення для професійної діяльності працівників освіти.
2. Прокоментуйте слова Ролана Барта: «Філологія — це любов до слова, спроба почути в ньому життя культури».
3. Як ви розумієте термін «інноваційні педагогічні технології»?
4. Що Ви можете сказати про вміння сучасного фахівця в галузі освіти працювати з автентичними іншомовними джерелами, брати участь у міжнародних конференціях, проєктах, грантових програмах, а також обмінюватися професійним досвідом із зарубіжними колегами?
5. Експеримент – це метод чи прийом? Наведіть аргументи.
6. У чому полягає широке трактування наукового, зокрема лінгвістичного методу?
7. Доведіть, що сучасна англійська мова є інструментом доступу до наукових досягнень.
8. Які частини у структурі лінгвістичного методу виділено в працях Б. Серебренникова і Л. Іванової?
9. Які компоненти у структурі лінгвістичного методу виділено в працях В. Постовалової та В. Глуценка?
10. Що є предметом вивчення джерелознавства?
11. Яку роль відіграє джерелознавство в історико-лінгвістичних дисциплінах з погляду сучасного рівня знань?

12. Що Ви можете сказати відносно лінгвістичної змістовності й лінгвістичної інформативності писемного джерела?

13. Схарактеризуйте три параметри писемної пам'ятки як джерела лінгвістичних даних.

14. Доведіть, що знання англійської мови сприяє розвитку критичного та аналітичного мислення, удосконаленню навичок академічного письма.

15. Які комунікативні вміння необхідні для ефективної роботи в міжкультурному середовищі?

Вправа 2

1. Доведіть, що сучасна англійська мова є засобом міжнародного спілкування.

2. Прокоментуйте слова Івана Огієнка: «Мова — це душа кожної нації, її святиня, найцінніший духовний скарб».

3. Які значення надають термінові «метод» наукознавці?

4. Яке тлумачення методу є найпоширенішим у наукознавчих студіях другої половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.?

5. Доведіть, що в межах вузького трактування науковий метод виступає як гомогенний феномен.

6. Наведіть аргументи на користь тези про те, що навчальна дисципліна «Іноземна мова (для професійної діяльності)» є важливою складовою професійної підготовки сучасного магістра.

7. Чому частина лінгвістів вважає, що інтерпретувати спостереження, експеримент, індукцію і дедукцію, гіпотезу, аналіз і синтез тощо як наукові методи недоцільно?

8. Наведіть приклади використання експерименту в мовознавстві.

9. Що таке реферат?

10. Доведіть, що в межах широкого трактування науковий метод виступає як гетерогенний феномен.

11. Які варіанти англійської мови вам відомі?

12. У чому полягає відмінність між варіантами англійської мови?

13. Чому В. А. Глущенко вважає, що найбільш розчленовані уявлення й засоби для адекватного опису лінгвістичного методу вироблено в межах інтерпретації методу як складної одиниці, що включає в себе не два компоненти, а три?

14. Які засоби пізнання доцільно розглядати як належність онтологічного компонента наукового методу (за В. А. Глущенко)?

15. Назвіть джерела вивчення історії мови.

16. Яке джерело вивчення історії мови було пріоритетним для основоположників порівняльно-історичного методу?

17. Доведіть, що знання англійської мови сприяє підвищенню конкурентоспроможності спеціаліста, розширенню професійних можливостей і формуванню готовності до ефективної комунікації в освітньому просторі.

Вправа 3

З'ясуйте, який метод (і яку методуку) ужито в кожному конкретному випадку.

А. Іменникам англійської мови притаманна категорія означеності/неозначеності, яка виражається вживанням означеного та неозначеного артиклів *a (an)* і *the*.

В. Якщо говорити про сполучуваність консонантів, можна відзначити, наприклад, що в українській мові часто вживається сполучення *пр* (прийом, природа, прапор), але зовсім не вживається сполучення *цч*.

С. У реченні *Написання твору на позитивну оцінку було для Дениса майже неможливим: він не любив ані читати, ані писати* слово *твору* є додатком, порівняйте *написати твір*, де чітко видно: *твір* – додаток. Зверніть увагу: широкий контекст є обов'язковим. Якщо, наприклад, узяти словосполучення *атака ворога*, то тут можливе подвійне трактування. Порівняйте: *Атаку ворога ми розпочали о сьомій ранку (ворога – додаток; атакувати ворога)* і *Атака ворога виявилася тривалою (ворога – означення; ворожа атака)*.

Д. Перехід [e] в [o] відбувався в українській мові в XII–XIII ст. У цей період зміна [e] в [o] здійснювалася перед усіма твердими приголосними й незалежно від наголосу (чоловік, чотири, жолудь). Слід мати на увазі, що якщо в сучасній російській літературній мові вимова [o] на місці етимологічного [e] спостерігається лише в наголосеному складі (нёс, лёд, похлёбка, чёрный, жёлудь), то споконвічно зміна [e] в [o], імовірно, не була пов'язана з наголосом. Про процес переходу ненаголосеного [e] в [o] свідчать сучасні північноросійські говори ([н'осу], [в'осна,] [в-л'осу]).

Е. Як показала проведена нами історико-наукова реконструкція, саме Харківська та Московська лінгвістичні школи зробили в 70-і рр. XIX ст. – 30-і рр. XX ст. найбільш вагомий внесок у розвиток порівняльно-історичного методу. На матеріалі багатьох мов плідно працювали вчені Казанської та Лейпцизької шкіл. Дані української й інших

слов'янських мов успішно залучали до розгляду такі українські, білоруські та російські лінгвісти, як П. О. Бузук, Й. В. Вовк-Леонович, М. М. Каринський, Є. Ф. Карський, А. Ю. Кримський, М. Я. Марр, К. Т. Німчинов, П. М. Селіщев, О. І. Соболевський, М. Ф. Сулима, Є. К. Тимченко, М. Фасмер та ін.

Ф. Українському фразеологізмові *Слуга двох панів* відповідає в російській мові *Слуга двух господ*.

Вправа 4

З'ясуйте, які прийоми та процедури вжито в кожному конкретному випадку.

А. Під час порівняння слів різних германських мов з лексемами інших мов індоєвропейської сім'ї (давньогрецької, латини, санскриту, української тощо) виразно виявляються регулярні співвідношення, які можна сформулювати таким способом: 1) індоєвропейським глухим зімкненим *p, t, k* відповідають германські глухі фрикативні *f, þ, h*: лат. *plenus*, давньогр. *pleos* – гот. *fulls*, давньоангл. *full*; лат. *pater*, давньогр. *patér* – гот. *fadar*, давньоангл. *father*; лат. *tu*, укр. *ти* – гот. *þu*; лат. *tres*, укр. *три* – гот. *þreis*, давньоангл. *þreo*; лат. *canis* – гот. *hunds*, давньоангл. *hund*; лат. *cor, cordis* – гот. *hairto*, давньоангл. *heort*; 2) індоєвропейським дзвінким зімкненим *b, d, g* відповідають германські глухі *p, t, k*: укр. *болото*, лит. *balà* – давньоангл. *pōl*; лат. *decem*, укр. *десять* – гот. *taihun*, давньоангл. *tien*; лат. *ego* – нідерл. *ik*; 3) індоєвропейським дзвінким зімкненим придиховим *bh, dh, gh* відповідають германські дзвінкі непридихові *b, d, g*: санскр. *bhrata*, укр. *брат* – гот. *broþar*, давньоангл. *broþor*; санскр. *vidhava*, укр. *вдова* – давньоангл. *widwe*; санскр. *lagh*, укр. *лягати* – давньоангл. *licgean*.

В. Давньоруські *гы, кы, хы* трансформувалися в *г'і, к'і, х'і* (пор. написання *секира, великий, небескімъ*) не на всьому мовному обширі східного слов'янства, а лише в тих діалектах, на основі яких пізніше склалися російська та білоруська мови.

С. Історію праслов'янської мови поділяють на три періоди: ранній (3–1 тис. до н. е.), середній (1 тис. до н. е. – 3–5 ст. н. е.), пізній (5–6 ст. н. е.),

Д. У ранній період історії праслов'янської мови відбулися глибокі перетворення у фонетиці: утрата придихових проривних приголосних, занепад лабіалізованих задньоязикових приголосних та зміна палатальних *g', k'* у *z, s*, виникнення нового приголосного *x* з придихового *kh*, а також із *s* після *i, u, r, k* тощо.

Е. В українській мові дієприслівники походять від коротких активних дієприкметників теперішнього й минулого часу. У давньоруській мові були лише зародки цієї форми. Придієслівне вживання коротких активних дієприкметників вело до втрати узгодження з підметом і здатності змінюватися. В окремих закарпатських, північних і південно-східних говірках, а також у фольклорі використовується давня форма дієприкметників теперішнього часу на -а, -я (ходя, глядя, стоя та ін.).

ґ. Виникнення складносурядних речень в індоєвропейській, а потім у праслов'янській мові було пов'язане з потребою якомога чіткішого вираження семантико-синтаксичних відношень між предикативними одиницями як компонентами відповідних складних конструкцій. Конкретними показниками зв'язків у складносурядних реченнях виступали сполучники, що сформувалися на ґрунті займенників і прислівників. До таких сполучників належали і, а, іі, во, да та ін.

Г. Староукраїнські та старобілоруські пам'ятки зміну і на и нескладовий у сполученні тьlt засвідчують від XV ст.: повнейше, не вдовзе. Проте немає сумнівів, що вимова и нескладового була тут відома значно раніше, ще з XIII ст. Причина відносно пізньої фіксації полягала у відсутності в алфавіті літери на позначення и нескладового. З XVI ст. все частіше пишуть літеру в; у XVII ст. така орфографія стає звичайною: товста, стовб, довгии, мовчу, повно, жовта тощо.

Вправа 5

Виділіть слова, які прийшли до української мови з англійської. Зробіть висновок про своєрідність фонетичного й морфологічного освоєння лексичних англіцизмів в українській мові.

Спорт, футбол, смокінг, шлагбаум, фініш, кекс, шофер, комбайн, чат, сайт, шахта, соратник, атака, комп'ютер, Інтернет, шансон, блог, візаві, джура, файл, принтер, учитель, сканер, бізнес, гетьман, тренінг, дизайн, бренд, тин, молитва, імідж, хакер, софт, стартап, лайк, челендж, спойлер, креатив, контент, фріланс, абажур, парфум, хліб, меню, гардероб, буфет, аванс, дебют, етикет, гордий, балет, цех, влада, рахунок, шинель, добро, краватка, шпиталь, штурм, вахта, майстер, гурт, цукор, шніцель, небо, кірха, караван, ландшафт, курорт, матрос, якір, гавань, отаман, шлаг, фейк, штаб, менеджер, маркетинг, офіс, майдан, шнур, штамп, ранчо, шоколад, пан, кошик, місто, шляхта, корчма, трава, док, верф, кран, фарватер, гітара, котлета, штурвал, візит, вілла, корида, мантилья, серенада, фієста, вітрина,

капітан, флот, шхуна, цегла, цвях, цинк, цехмістр, цоколь, фах, шухляда, мітинг.

Вправа 6

Користуючись словниками, з перерахованих слів виберіть багатозначні та вкажіть причини їх багатозначності.

Укр.: авторитет, агент, актив, біржа, магній, відміна, дружина, земля, чистий, сидіти, зелений, хліб, сміливість, трава, чорний.

Англ.: order, fellow, party, joy, man, novel, reader, change, time, give, get, valley, room, hard, way, poor, book, break, place, empty, black, bring.

Нім.: Arbeit, Arm, gehen, lachen, Land, Abend, sprechen, dringen, Wasser, schwarz, genug, lassen, Mädchen, Papier, Sonne, bringen, sitzen, vergessen, Tisch, bleiben, jung, wichtig, Kampf, schlagen.

Лат.: area, cado, novus, aridus, arma, humilis, ars, communis, denique, pars, manus, do, fatum, habeo, liber, forma, muto, secundus, memoria, nomen, traho, verto, orbis, fero, limen, moveo, constituo, conscientia

Вправа 7

Перекладіть англійською мовою.

Англійська мова на карті світу

Англійська мова є однією з найпоширеніших мов сучасного світу, має статус глобальної мови міжнародного спілкування. Вона посідає провідне місце в політичній, економічній, науковій, освітній та культурній сферах людської діяльності.

Історично англійська мова почала поширюватися за межами Великої Британії ще в епоху великих географічних відкриттів. Унаслідок колоніальної експансії Британської імперії англійська мова міцно закріпилася на багатьох континентах.

Сьогодні англійська має статус офіційної або однієї з офіційних мов у понад сімдесяти країнах світу. До таких країн належать Велика Британія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Ірландія, Індія, Південно-Африканська Республіка та багато інших. У США вона виконує роль головної мови міжетнічного спілкування. В Австралії та Новій Зеландії англійська стала основою національної ідентичності. У країнах Азії,

таких, як Індія, Сінгапур, Малайзія, англійська співіснує з місцевими мовами, відіграючи роль мови ділового, адміністративного та освітнього спілкування.

Сучасний світ важко уявити без англійської мови. Вона є офіційною або робочою мовою багатьох міжнародних організацій — таких, як ООН, Європейський Союз, НАТО, ЮНЕСКО, Міжнародний валютний фонд тощо. У сфері науки англійська є домінуючою мовою публікацій, конференцій та наукових досліджень. Близько 80% наукових статей у світі публікується англійською.

У бізнесі англійська мова є універсальним інструментом спілкування між партнерами з різних країн. Міжнародні переговори, контракти, ділові зустрічі найбільш часто проводяться цією мовою. У сфері інформаційних технологій і цифрових комунікацій англійська практично стала мовою Інтернету. Значна частина контенту в мережі створюється і поширюється саме англійською.

Освіта також невіддільна від знання англійської мови. Найпрестижніші університети світу — Оксфорд, Гарвард, Кембридж, Стенфорд — навчають студентів переважно англійською. Знання цієї мови відкриває доступ до навчання за міжнародними програмами, до академічної мобільності та наукових обмінів. Володіння англійською є важливим чинником професійного успіху у глобалізованому світі.

Культура відіграла не меншу роль у поширенні англійської мови. Британська література, американське кіно, популярна музика та телебачення зробили англійську всесвітньо відомою. Твори Вільяма Шекспіра, Чарльза Діккенса, Ернеста Гемінгвея чи Дж. Роулінг відомі читачам у різних країнах незалежно від їхньої рідної мови. Голлівуд, сучасна музична індустрія та цифрові платформи зміцнили позиції англійської як мови молодіжної культури та глобальної творчої комунікації.

Варто також зазначити, що англійська мова має велику кількість національних варіантів. Існують британський, американський, австралійський, канадський, індійський варіанти англійської, кожен з яких має свої особливості вимови, лексики та граматики. Це підтверджує динамічність мови та її здатність адаптуватися до культурного контексту різних народів.

Англійська не є монолітною системою — вона постійно змінюється, збагачується новими словами, фразеологізмами та символами сучасної культури. Цей процес підсилюється глобалізацією, розвитком технологій і

мас-медіа. Мова активно запозичує слова з інших мов, відображаючи міжкультурний діалог та взаємовплив.

Нині англійська мова виконує важливу роль у формуванні глобального комунікативного простору. Вона допомагає людям різних національностей розуміти одне одного, обмінюватися знаннями, створювати спільні проекти. Незалежно від географічного розташування англійська є мовою, яка об'єднує світ у єдиний інформаційний простір.

Карта світу сучасності щільно пов'язана з англійською мовою. Вона позначена не лише політичними кордонами, а й мовними зв'язками, які формують мережу міжнародної взаємодії. Мільйони людей щодня навчаються англійської, спілкуються нею, читають наукові тексти, слухають музику чи переглядають фільми.

Отже, англійська мова стала важливою складовою світової культури, науки та комунікації. Вона не лише полегшує міжлюдське спілкування, а й відкриває нові можливості для особистісного і професійного розвитку. Роль англійської мови на карті світу постійно зростає, і це зростання є природною відповіддю на потреби сучасної цивілізації. Її поширення сприяє формуванню глобального суспільства, у якому знання англійської є символом відкритості, освіченості й прагнення до взаєморозуміння.

Отже, англійська мова — це більше, ніж просто засіб комунікації. Це культурний міст між народами, джерело міжнародного співробітництва та важливий чинник розвитку людства у XXI столітті. Її присутність на карті світу є не лише мовним, а й цивілізаційним феноменом.

Вправа 8

Прочитайте текст, визначте його тему й основну думку. Перекладіть англійською мовою.

Українська хата

Батьківська хата – це те, що завжди згадується, сниться, що гріє теплом спогадів. Вона була світом наших предків.

Традиційна українська хата – колиска нашого народу. З селянської хати пішли у світ Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Іван Франко, Олександр Довженко...

У хаті втілювався весь життєвий простір і світоглядний **космос** українця. Світ поділяється на три частини (земну, підземну і небесну сфери), а хата відображає ці сфери буття: стеля — небесний духовний світ; стіни, вікна, двері — символи земного сучасного реального життя й спілкування з іншими людьми; нижній ярус —

підлога, низ стіни з підпіччям і лавами, поріг уявлялися як межа земного й підземного світів. Недаремно в народі кажуть: «*Моя хата небом крита, землею підбита, вітром загороджена*». Оздоблення хати як зовні, так і всередині мало не тільки естетичне значення. Воно виконувало певні інформативні та магічні функції. Наприклад, обведення побіленої хати кольоровою фарбою внизу має ті ж властивості, що й замкнене коло — оберігати від злих духів та різних напастей всю родину.

У народі вірили, що оселя — це живий організм. Він може як допомагати своїм господарям, так і шкодити, негативно впливати на їхнє життя. Тому здавна велику увагу приділяли вибору місця для нової хати. Брало до уваги багато чинників: віддаленість житла від вулиці, розташування хати відповідно до сторін світу тощо. Це був один з найважливіших обрядів, пов'язаних із житлом.

Вправа 9

Прочитайте текст, визначте його тему й основну думку. Перекладіть текст англійською мовою.

Англосаксонські будівельні споруди

Великі дерев'яні будівлі були вивчені у Тетфорді, Вінчестері, СаутГемптоні, збереглися деякі кам'яні церкви.

Слід відзначити, що слабкий рівень будівельних технологій, нечасте використання каменю спричинило незначне число архітектурних пам'яток, що дійшли до сьогодення. Переважна більшість будівель була дерев'яна, і тому вони слабо прослідковуються навіть при розкопках, враховуючи вологий британський клімат. У місті Іверінг археологи знайшли численні рештки фундаментів дерев'яних споруд. Утім, вони важкувато піддаються реконструкції. Полегшує справу відновлення їх вигляду знання того, що будівлі знаті англосаксонських часів усе-таки мало відрізнялися від житла простолюдинів.

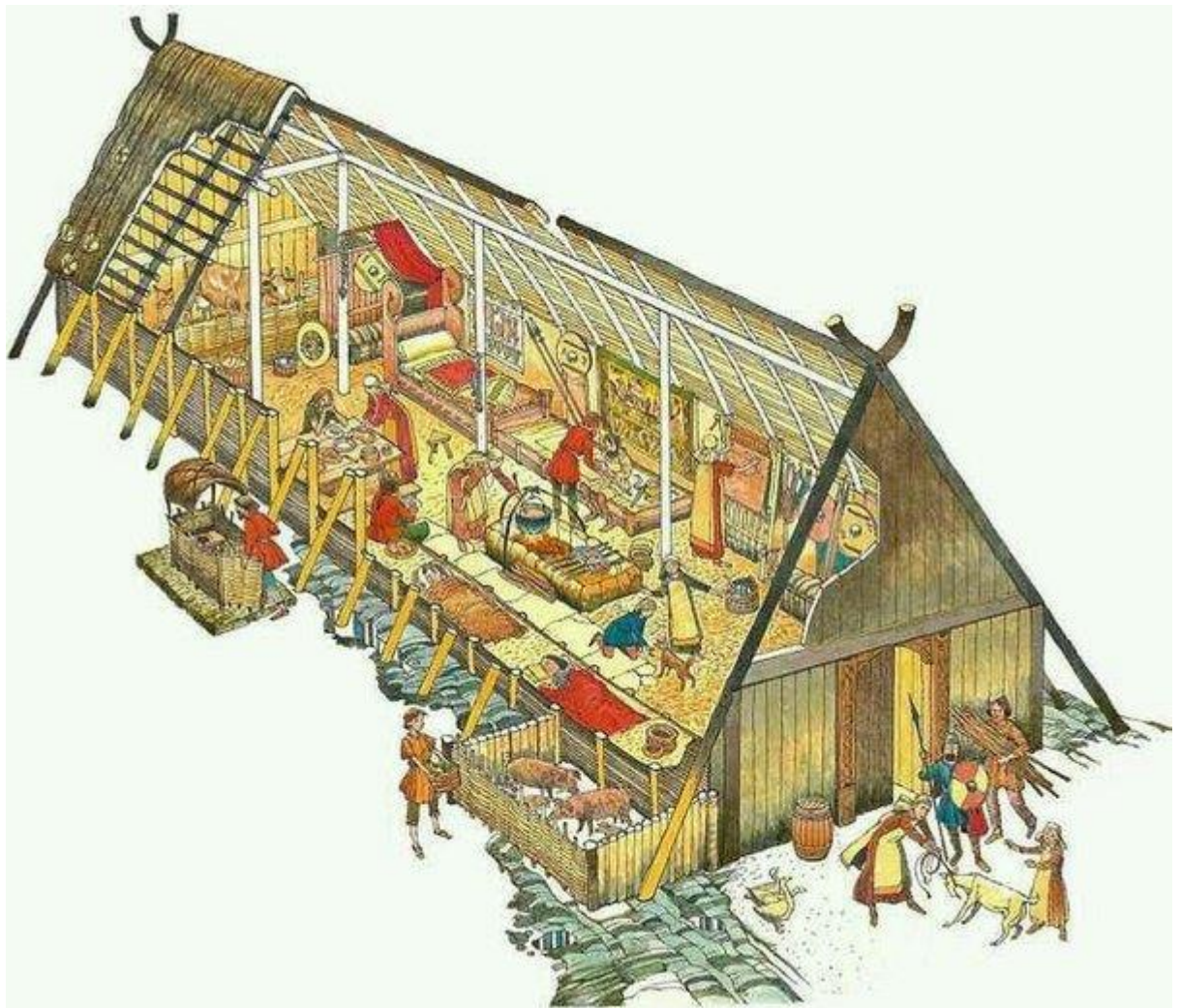
Кам'яне будівництво розпочалося в VII–VIII ст. і торкалося більше монастирських та церковних споруд. Можна зробити висновок, що на острів потрапляли впливи романської архітектури, але місцеві споруди виглядали надзвичайно спрощеними її зразками. До сьогодення збереглося усього декілька споруд, які при тому вже піддавалися або перебудові, або оновленню. Для них властиві бідність в оформленні та невеликі розміри. Збереглися, зокрема церкви у Бредфорді-на-Ейвоні та Ерлс-Бартоні, рештки споруд монастиря Св. Кутберта в Ліндісфарні.

Як і традиційне слов'янське житло, англосаксонське могло похизуватися лише однією кімнатою, яку використовували для житла, сну, приготування їжі (плюс маленький отвір у стелі для відведення диму, який здіймався під час використання кам'яного каміну), спілкування, майстерні; тут і склад, а іноді й хлів. Відповідно, один будинок цілком встигав побачити декілька поколінь місцевих мешканців.

Нерідкими елементами оздоблення монокімнати будинку були стільці, лавки, ліжка, сундуки, столи (хоча багато хто сидів і спав на землі), а також гобелени на стінах для теплоізоляції (таку тенденцію ми можемо бачити й в типових слов'янських оселях).

Монокімната повинна була мати певне розмежування на зони, яким слугувала фурнітура: меблі, верстат, стіл, загорожа для тварин тощо.

(див. далі малюнки)

СПИСОК ТЕМ ДЛЯ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

(List of Topics for Term Papers in English)

1. Англійська мова як важлива складова світової культури, науки та комунікації — *English as an Important Component of World Culture, Science, and Communication*
2. Роль англійської мови на карті світу — *The Role of the English Language on the World Map*
3. Наукові конференції — *Scientific Conferences*
4. Освіта у Великій Британії — *Education in Great Britain*
5. Як робляться наукові відкриття — *How Scientific Discoveries Are Made*
6. Роль англійської мови в професійному становленні сучасного фахівця — *The Role of the English Language in the Professional Development of a Modern Specialist*
7. Система вищої освіти у США — *The Higher Education System in the USA*
8. Історія становлення англійської мови — *The History of the Formation of the English Language*
9. Внесок Великої Британії у світову науку та техніку — *The Contribution of Great Britain to World Science and Technology*
10. Вплив американської культури на глобальне суспільство — *The Influence of American Culture on Global Society*
11. Мовна політика Європейського Союзу — *Language Policy of the European Union*
12. Професійна комунікація англійською мовою — *Professional Communication in English*
13. Ділове листування англійською мовою — *Business Correspondence in English*
14. Англійська мова в міжнародному бізнесі — *The English Language in International Business*
15. Засоби масової інформації англомовного світу — *Mass Media in the English-Speaking World*
16. Роль перекладу в науковій діяльності — *The Role of Translation in Scientific Activity*
17. Сучасні методи вивчення іноземних мов — *Modern Methods of Learning Foreign Languages*
18. Використання онлайн-технологій у вивченні англійської мови — *The Use of Online Technologies in Learning English*

19. Англійські традиції та свята — *English Traditions and Holidays*
20. Велика Британія: політичний устрій та суспільство — *Great Britain: Political System and Society*
21. Історія розвитку Оксфордського та Кембриджського університетів — *The History of Oxford and Cambridge Universities*
22. Науковці й письменники, які змінили світ: Ньютон, Дарвін, Шекспір — *Scientists and Writers Who Changed the World: Newton, Darwin, Shakespeare*
23. Глобалізація та англійська мова — *Globalization and the English Language*
24. Особливості британського варіанту англійської мови — *Features of the British Variety of English*
25. Американський варіант англійської мови — *The American Variety of the English Language*
26. Роль англійської мови в інформаційних технологіях — *The Role of the English Language in Information Technologies*
27. Відомі винаходи британців — *Famous British Inventions*
28. Розвиток авіації та космосу у США — *The Development of Aviation and Space Exploration in the USA*
29. Освітні традиції англійськомовних країн — *Educational Traditions of English-Speaking Countries*
30. Міжнародні організації: англійська як робоча мова — *International Organizations: English as a Working Language*
31. Проблеми перекладу наукових текстів англійською мовою — *Problems of Translating Scientific Texts into English*
32. Англійськомовні країни Європи: Ірландія та Мальта — *English-Speaking Countries of Europe: Ireland and Malta*
33. Сучасна британська молодь і освіта — *Modern British Youth and Education*
34. Внесок англійської мови в розвиток туризму — *The Contribution of the English Language to the Development of Tourism*
35. Культура спілкування в англійськомовних країнах — *The Culture of Communication in English-Speaking Countries*
36. Вплив англійської мови на українське суспільство — *The Influence of the English Language on Ukrainian Society*
37. Освітні можливості у США та Канаді — *Educational Opportunities in the USA and Canada*

38. Відомі британські вчені минулого й сучасності — *Famous British Scientists of the Past and Present*
39. Використання англійської мови в Інтернеті — *The Use of the English Language on the Internet*
40. Роль англійської мови в міжнародній науковій співпраці — *The Role of the English Language in International Scientific Cooperation*
41. Вища освіта в Канаді — *Higher Education in Canada*
42. Етичні стандарти професійного спілкування англійською мовою — *Ethical Standards of Professional Communication in English*
43. Глобальні проблеми людства та мова міжнародного діалогу — *Global Problems of Humanity and the Language of International Dialogue*
44. Вивчення англійської мови в Україні: сучасний стан і перспективи — *Learning English in Ukraine: Current State and Perspectives*
45. Англійська як мова інновацій та технологій — *English as the Language of Innovations and Technologies*
46. Комунікативна культура майбутнього фахівця — *Communicative Culture of the Future Specialist*
47. Значення англійської мови для розвитку особистості в XXI столітті — *The Importance of the English Language for Personal Development in the 21st Century*

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Коротяєва І. Б., Глущенко В. А., Руденко М. Ю. English for Master programme students / Англійська мова для студентів магістратури : навчально-методичний посібник для магістрантів гуманітарних та економічних спеціальностей / М-во освіти і науки України, ДДПУ. Слов'янськ : Вид-во ДДПУ, 2021. 189 с.

2. Іноземна мова (для професійної діяльності) : методичні рекомендації для здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта», спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта», спеціальності А6 Спеціальна освіта за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта», спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи», спеціальності 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота», спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти / укладач В. А. Глущенко. Слов'янськ ; Дніпро, 2025. 40 с.

3. Ананьян Е. Л., Орел А. С., Піскунов О. В. Іноземна мова (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти) : навч. посіб. Слов'янськ : ДДПУ, 2020. 111 с.

4. Бляшевська А. В., Денисенко Н. Г., Найт Н. Ф. Англійська мова за професійним спрямуванням : навчально-методичний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 104 с.

5. Капінус О. Л., Гроза І. М. Основи академічного письма англійською мовою : навчальний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 212 с.

6. Маркелова С. П., Яхонтова Т. В. Academic English : англійська мова для студентів магістерських програм університетів : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 200 с.

7. Сергіна С. В., Вракіна В. В., Гращенко В. В. Англійська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник = English for specific purposes : textbook. Харків : ПРОМАРТ, 2019. 256 с.

Допоміжна

1. Глущенко В. А., Ледняк Ю. В., Руденко М. Ю., Рябініна І. М. Мова і мовознавство : навчальний посібник. Слов'янськ ; Дніпро, 2023. 222 с.

2. Глущенко В. А., Руденко М. Ю. Англійські соціальні діалекти в еволюційному розвитку (XIV – початок ХХ ст.): навчальний посібник. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 98 с.

3. Методологія та історіографія мовознавства: збірник тез XI науково-практичної Інтернет-конференції. Слов'янськ – Дніпро : ДДПУ, 2024. 161 с.

4. Методологія та історіографія мовознавства : матеріали XII науково-практичної Інтернет-конференції (м. Слов'янськ – м. Дніпро, 22–23 жовтня 2025 р.). / відп. ред. В. А. Глущенко; укладач К. А. Кушнір. Слов'янськ – Дніпро : ДДПУ, 2025. 261 с.

5. Cotton D., Falvey D., Kent S. New Language Leader Advanced Coursebook. Longman (Pearson Education), 2019.

6. Cotton D., Falvey D., Kent S. New Language Leader Upper Intermediate Coursebook. Longman (Pearson Education), 2019.

7. Latham-Koenig C., Oxenden C., Lambert J., Chomacki K. English File Advanced. Student's book. Oxford University Press, 2020.

8. Latham-Koenig C., Oxenden C., Lambert J., Chomacki K. English File Advanced. Teacher's Guide. Oxford University Press, 2020.